

Mantinge, Steendervalsweg 37
(Gemeente Midden-Drenthe, Dr.)
Inventariserend Veldonderzoek d.m.v.
boringen IVO-O, karterende fase
Definitief
Steekproefrapport 2025-04/16

Mantinge, Steendervalsweg 37
(Gemeente Midden-Drenthe, Dr.)
Inventariserend Veldonderzoek d.m.v.
boringen IVO-O, karterende fase
Definitief
Steekproefrapport 2025-04/16

Mantinge, Steendervalsweg 37 (Gemeente Midden-Drenthe, Dr.) Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen IVO-O, karterende fase

Een onderzoek in opdracht van
Provestion bv

Steekproefrapport 2025-04/16
ISSN 1871-269X
Status: **Definitief**

Auteurs: [REDACTED] (senior KNA-archeoloog/-prospecteur, actorreg. nr. 97236416)
Autorisatie: [REDACTED] (senior KNA-archeoloog/-prospecteur, actorreg. nr. 28146404)

Goedgekeurd door de bevoegde overheid
gemeente Midden-Drenthe, door [REDACTED]
d.d. 30 juni 2025

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 4.2 / SIKB-BRL 4000, voor
dit onderzoek protocollen 4002 en 4003
Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, 17 april 2025

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd
en/of openbaar gemaakt zonder bronvermelding.
De Steekproef bv aanvaardt geen aansprakelijkheid
voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing
van de adviezen of het gebruik van de resultaten van
dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
adres Hooiweg 5, 9801 AJ Zuidhorn
telefoon 050 – 5779784
internet www.desteekproef.nl
e-mail info@desteekproef.nl
kvk 02067214

Inhoud

Samenvatting

Administratieve gegevens van het plangebied

1. Inleiding.....	1
• 1.1 Aanleiding en doel (KNA 4.2: LS01).....	1
• 1.2 Locatie (KNA 4.2: LS01, LS02).....	2
• 1.3 Belangrijkste resultaten uit Hooiveld & Rap 2025	3
• 1.4 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4.2: LS05).....	4
2. Veldonderzoek (KNA 4.2: VS05).....	7
• 2.1 Methoden en technieken (KNA 4.2: VS01).....	7
• 2.2 Resultaten veldwerk (KNA 4.2: VS02, VS03).....	8
3. Conclusies en advies (KNA 4.2:	

Literatuurlijst

Lijst van figuren

Appendix I:	Archeologische periodes
Appendix II:	Boorbeschrijvingen
Appendix III:	Boorstaten

Samenvatting

In opdracht van Provestion bv is een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen (IVO-O), karterende fase, uitgevoerd voor het plangebied Steendervalsweg 37, Mantinge, gemeente Midden-Drenthe, Provincie Drenthe. De aanleiding voor het onderzoek is de sloop van enkele schuren, de bouw van een nieuwe woning en de herinrichting van het terrein. De hiervoor benodigde ontgravingen vormen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden in het plangebied.

Het plangebied bevindt zich op een dekzandrug nabij het middeleeuwse dorp Mantinge. In de omgeving zijn podzolbodems, mesolithische vuursteenvondsten en enkele nieuwe-tijdse sporen bekend. Op historisch kaartmateriaal is het plangebied voor het eerst bebouwd in 1945.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Voor het plangebied geldt een hoge verwachting voor de periode steentijd – romeinse tijd. Voor de periode middeleeuwen – nieuwe tijd geldt een middelhoge verwachting.

Uit het verkennende booronderzoek bleek dat de bodem in een deel van het terrein redelijk bewaard is gebleven. Ter plekke van boringen 3, 4 en 6 werd een (deels) intacte podzolbodem aangetroffen (Hooiveld & Rap 2025). Op basis van deze resultaten is voor een deel van het terrein karterend booronderzoek geadviseerd (Hooiveld & Rap 2025). Dit advies is goedgekeurd door de bevoegde overheid, de gemeente Midden-Drenthe. Binnen deze zone is het huidige karterende booronderzoek uitgevoerd (boringen 8 t/m 17). Om het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel te toetsen zijn in deze zone tien karterende boringen uitgevoerd.

Uit de resultaten van het karterend booronderzoek blijkt dat de bodem in de helft van het onderzoeksgebied verstoord is tot in de C-horizont. In boringen 12 en 14 is een B-horizont aanwezig en in boringen 8, 9, 11, 12 en 14 een BC-horizont. In geen van de boringen werden archeologische indicatoren of vondsten waargenomen.

Selectieadvies door R. Rap (senior KNA-archeoloog/-prospector)

In vijf van de tien boringen is een deels intacte podzolbodem aangetroffen in de vorm van B-en/of BC-horizonten. Deze boringen zijn dubbel gezet en gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 millimeter. Desondanks zijn er geen archeologische indicatoren of vondsten aangetroffen. De kans op een intacte archeologische vindplaats in het plangebied is daarom klein. De archeologische verwachting in het plangebied kan worden bijgesteld naar een lage verwachting. Wij adviseren om het plangebied wat betreft archeologie vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkelingen.

In alle gevallen blijft onverminderd van kracht dat indien bij toekomstig graafwerk archeologische vondsten of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hier direct melding van dient te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Midden-Drenthe.

Reactie bevoegde overheid

Namens de bevoegde overheid, de gemeente Midden-Drenthe, heeft de heer [REDACTED] op maandag 30 juni 2025 kennisgegeven de rapportage goed te keuren en bovenstaand selectie-advies over te nemen.

Administratieve gegevens van het plangebied

Provincie	Drenthe
Gemeente	Midden-Drenthe
Plaats	Mantinge
Toponiem	Steendervalsweg 37
Centrumcoördinaat	237.217 / 535.283
Oppervlakte onderzoeksgebied	0,48 ha
NAP-hoogte maaiveld	Circa 16 tot 17,3 meter boven NAP
Huidig grondgebruik	Boerderij en erf
Soort onderzoek	Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen IVO-O (karterende fase)
Opdrachtgever	Provestion bv
Uitvoerder	De Steekproef bv
Bevoegde overheid	Gemeente Midden-Drenthe
Steekproef projectcode	2025-04/16
Onderzoeksmeldingsnummer	5738919100
Datum veldwerk	4 april 2025
Maximale diepte onderzoek	120 centimeter onder maaiveld
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / Noordelijk Archeologisch Depot / DANS / DINO-loket (boorgegevens)

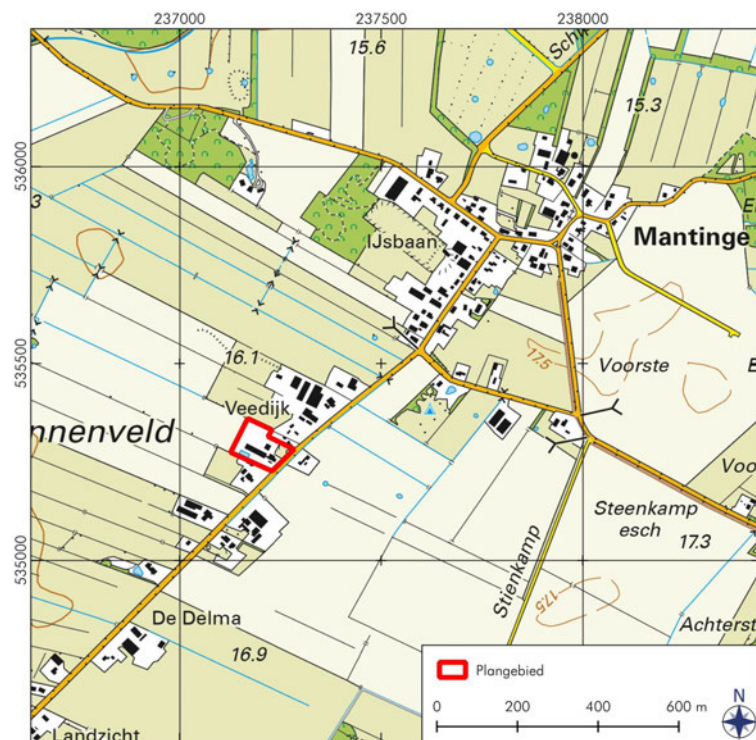
1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 4.2: LS01)

In opdracht van Provestion bv is een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen (IVO-O), karterende fase, uitgevoerd voor het plangebied Steendervalsweg 37, Mantinge, gemeente Midden-Drenthe, Provincie Drenthe. Het plangebied bestaat uit een boerderij met bijbehorend erf (zie Figuur 1). Het terrein heeft een oppervlakte van circa 0,48 hectare. De aanleiding voor het onderzoek is de sloop van enkele schuren, de bouw van een nieuwe woning en de herinrichting van het terrein. Voor deze ingrepen zijn graafwerkzaamheden gepland. Dit betekent een bedreiging van de eventueel aanwezige archeologische waarden. De diepte van deze graafwerkzaamheden is op het moment van schrijven niet bekend.

In het voorafgaande bureau- en booronderzoek (Hooiveld & Rap 2025) is gebleken dat een deel van de bodem in het terrein tot in de natuurlijke bodem verstoord is, waardoor in dit deel geen vervolgonderzoek nodig is. Ook is er gebleken dat in het andere deel van het terrein een (deels) intacte bodem aanwezig is. Naar aanleiding hiervan is een zone aangemerkt waar vervolgonderzoek noodzakelijk is (Figuur 2). Dit advies is goedgekeurd door de bevoegde overheid, gemeente Midden-Drenthe. Binnen deze zone is het huidige karterende booronderzoek uitgevoerd.

Het doel van het onderzoek is het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting die op basis van het eerder uitgevoerde bureauonderzoek en het uitgevoerde verkennend veldonderzoek is vastgesteld (Hooiveld & Rap 2025) en het vaststellen van de aan- of afwezigheid van archeologische vindplaatsen in het plangebied.

Figuur 1: Mantinge, Steendervalsweg 37: Topografische ligging van het plangebied. Bron: Publieke Dienstverlening op de Kaart (PDOK).

Figuur 2: Mantinge, Steendervalsweg 37: Advieskaart met daarop de voorgestelde zones voor vrijgave en behoud *in situ*. Bron: Hooiveld & Rap 2025.

1.2 Locatie (KNA 4.2: LS01, LS02)

Het plangebied bevindt zich ten zuidwesten van het dorp Mantinge (zie Figuur 1). Het terrein bestaat uit een boerenerf met daarop enkele schuren en een bedrijfshuis. Ten oosten is het plangebied te bereiken via de Steendervalsweg. Ten zuiden en noorden grenst het respectievelijk aan de percelen van Steendervalsweg 39 en Steendervalsweg 35. Ten westen van het plangebied bevindt zich een weiland. De maaiveldhoogte is circa 16,3 meter boven NAP. Daarnaast is er een hoogte van 17,3 meter boven NAP aanwezig in het noordwestelijke deel. In het zuidoosten van het plangebied zijn enkele kabels en leidingen aanwezig (KLIC-melding 25G0238800).

1.3 Belangrijkste resultaten uit Hooiveld & Rap 2025

Het plangebied bevindt zich op een dekzandrug nabij het middeleeuwse dorp Mantinge. Volgens de geomorfologische kaart bevindt het plangebied zich op een dekzandrug (B53). Dekzandruggen zijn terreinverheffingen met flauwe hellingen.

Volgens de bodemkaart komen er veldpodzolgronden (Hn21) in het plangebied voor. Een podzolbodem bestaat uit meerdere lagen, ofwel horizonten. Van boven naar onder kunnen A-, E-, B-, BC- en C-horizonten aanwezig zijn. De A-horizont is de vruchtbare bovenlaag die over het algemeen vrij humeus is. De E-horizont staat bekend als uitspoelingslaag. Deze laag is over het algemeen lichtgrijs van kleur en relatief arm aan voedingsstoffen. De B-horizont is de inspoelingshorizont. Deze laag is bruin van kleur en dankt zijn naam aan het inspoelen van mineralen uit de E-horizont. Een bruingele BC-horizont vormt de overgang naar de gele of geelgrijze C-horizont. De C-horizont bevat dekzand waarin geen bodemvorming heeft opgetreden.

In de omgeving zijn podzolbodems, mesolithische vuursteenvondsten en enkele nieuwe-tijdse sporen bekend. Op historisch kaartmateriaal is het plangebied voor het eerst bebouwd in 1945.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Voor het plangebied geldt een hoge verwachting voor de periode steentijd – romeinse tijd. Voor de periode middeleeuwen – nieuwe tijd geldt een middelhoge verwachting.

Tijdens het veldonderzoek zijn zeven boringen gezet. Het plangebied is in het westen en oosten verstoord tot in het dekzand, de C-horizont. Centraal in het plangebied zijn resten aangetroffen van een podzolbodem (boringen 3, 4 en 6). Deze podzolbodem is waarschijnlijk in de rest van het plangebied vergraven.

De aangetroffen podzolbodem overlapt met het westelijk deel van de geplande nieuwbouw. De boring die centraal in de geplande nieuwbouw is gezet liet een verstoorde bodem zien.

1.4 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4.2: LS05)

In het onderzoeksgebied kunnen archeologische resten worden verwacht uit de steentijd – Romeinse tijd en middeleeuwen – nieuwe tijd (voor dateringen zie Appendix I). In Tabel 1 is op basis van het bureauonderzoek van Hooiveld & Rap een beknopt overzicht gegeven van de specifieke archeologische verwachting (2025).

Advies verkennend booronderzoek

“Uit het bureauonderzoek bleek dat er een hoge verwachting was voor archeologische waarden in het plangebied. Op basis van het verkennende veldonderzoek blijkt de bodem in het plangebied echter deels verstoord. Hierdoor is de verwachting voor nog intacte archeologische waarden in het westen en oosten van plangebied laag. Centraal in het plangebied, rondom boringen 3, 4 en 6 blijft de hoge archeologische verwachting van kracht. Wij adviseren om het bouwvlak 10 meter naar het oosten te verplaatsen om op deze manier potentieel archeologische waarden in situ te behouden. Mocht planaanpassing niet mogelijk zijn, dan adviseren wij het gebied rondom boringen 3, 4 en 6, conform gemeentelijke richtlijnen, nader te onderzoeken door middel van een inventariserend veldonderzoek (IVO-O), karterende fase (zie Figuur 13). De oppervlakte van dit gebied beslaat circa 4.800 vierkante meter en zal daarom met tien aanvullende boringen onderzocht moeten worden om zo tot een dichtheid van twintig boringen per hectare te komen.”

(Hooiveld & Rap 2025, 17)

Archeologische verwachting

“Op basis van de paleogeografische kaarten is het gebied vanaf de steentijd continu bewoonbaar geweest. De podzolbodems in de omgeving laten zien dat het landschap droog en toegankelijk was.

De verwachting voor de periode steentijd – romeinse tijd is hoog. De vondstmeldingen van mesolithisch vuursteen en de podzolbodems kunnen aanwijzingen zijn voor bewoning in de omgeving van het plangebied. Resten uit deze perioden kunnen bestaan uit bewerkt en/of verbrand vuursteen en aardewerkscherven (vanaf het neolithicum) en sporen zoals houtskoolconcentraties, haardkuilen, paalkuilen en waterputten. Deze resten zullen zich in de top van het dekzand bevinden.

Voor de periode middeleeuwen – nieuwe tijd geldt een middelhoge verwachting. Er zijn ten noordoosten van het plangebied enkele sporen uit de 19^e en 20^e eeuw aangetroffen. Het dorp Mantinge zelf bestaat in ieder geval vanaf 1335. Resten uit deze perioden kunnen bestaan uit metalen voorwerpen, aardewerk, glas, bouw materiaal, ophogingslagen en grondsporen. Deze resten kunnen voorkomen vanaf het maaiveld.

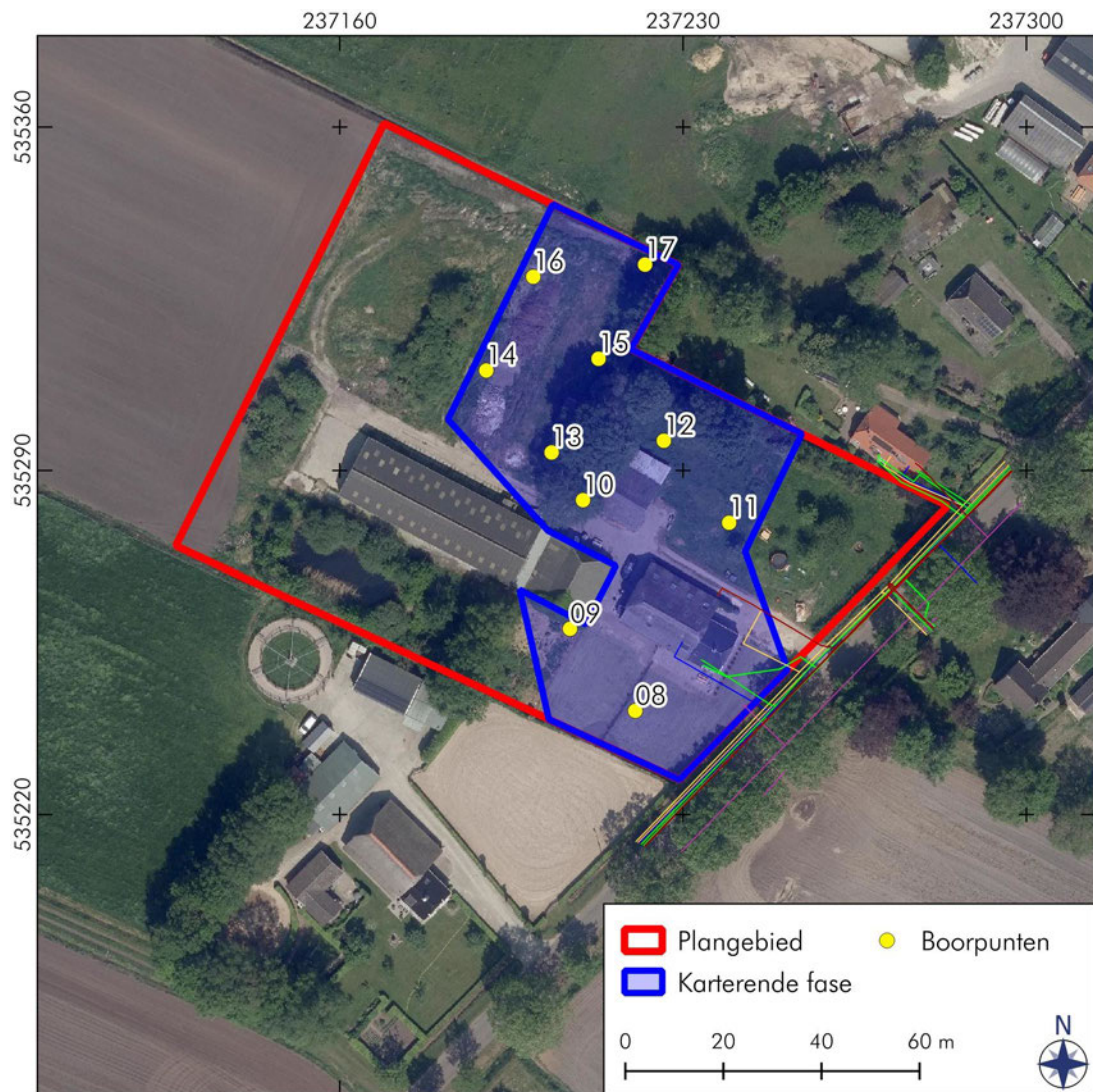
Mogelijke verstoringen kunnen landbouw, ontginning en bouwactiviteiten zijn.”

(Hooiveld & Rap 2025, 11)

Tabel 1: Mantinge Steendervalsweg 37: Specificatie archeologische verwachting.

datering:	steentijd – Romeinse tijd	middeleeuwen – nieuwe tijd
complextipe:	(jacht)kamp, nederzetting	nederzetting
omvang:	vanaf enkele meters	vanaf enkele meters
diepteligging:	top van het dekzand	onder bouwvoor
gaafheid en conservering:	organisch materiaal slecht vanwege de grondsoort (zand)	organisch materiaal slecht vanwege de grondsoort zand
locatie:	hele plangebied	hele plangebied
uiterlijke kenmerken:	bewerkt en/of verbrand vuursteen, aardewerkscherven, metalen voorwerpen, glas, houtskoolconcentraties, haardkuilen, paalkuilen, waterputten	metalen voorwerpen, aardewerk, glas, bouw materiaal, sporen als funderingen, paalkuilen, sloten en waterputten
mogelijke verstoringen:	landbouw, ontginning, bouwactiviteiten	

Om dit verwachtingsmodel te toetsen zijn in het plangebied tien karterende boringen uitgevoerd (Figuur 3; boringen 8 t/m 17). De boringen zijn gezet in een grid waarbij de afstand tussen de raaien 18 meter is en de afstand tussen de boringen op de raaien 23 meter. Hierbij is rekening gehouden met de bebouwing en bestrating op de locatie.

Figuur 3: Mantinge, Steendervalsweg 37: Boorpuntenkaart met de ligging van de boorpunten die zijn doorgenummerd vanaf het de boringen uit het verkennende booronderzoek (Hooiveld & Rap 2025). De gekleurde lijnen zijn kabels en leidingen (KLIC-melding 25G0238800). Zie Appendix II voor de coördinaten van de boringen.

2. Veldonderzoek (KNA 4.2: VS05)

2.1 Methoden en technieken (KNA 4.2: VS01)

Het veldwerk is uitgevoerd op 4 april 2025. Hierbij zijn tien karterende boringen gedaan (zie Figuur 3). De boringen zijn in een verspringend grid over het terrein geplaatst. De afstand tussen de boringen was 23 meter en de afstand tussen de raaien 18 meter. Zo is in het 0,48 hectare grote onderzoeksgebied een boordichtheid bereikt van 20 boringen per hectare. Tijdens het veldonderzoek is het verwachtingsmodel zoals geformuleerd in hoofdstuk 1.4 getoetst.

De boringen werden gezet met een edelmanboor van 10 centimeter doorsnede. De opgeboorde grond werd in de boorkop laagsgewijs afgesneden en doorzocht op archeologische resten. Indien er een intacte bodem werd aangetroffen werd de boring dubbel gezet en werd de opgeboorde grond gezeefd op een zeef met een maaswijdte van 4 millimeter en doorzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals houtskool, bewerkt en/of verbrand vuursteen en scherven aardewerk. Dit is bij vijf van de tien boringen gebeurd (boringen 8, 9, 11, 12 en 14). Van de bodemkundige lagen zijn de diepte, lithologie en kleur bepaald, alsmede alle overige bijzonderheden. Alle boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB). De boringen zijn doorgezet tot minimaal 30 centimeter in de C-horizont (natuurlijke bodem waarin geen bodemvorming heeft plaatsgevonden). De maximale diepte van de boringen hierbij was 120 centimeter onder het maaiveld. De boorlocaties werden uitgezet met een *handheld*-GPS en aan de hand van de topografie. De maaiveldhoogtes zijn bepaald aan de hand van het AHN 4. Het terrein bestond uit een boerderij en erf (zie Figuur 3 & 4). Door de begroeiing, bestrating en bebouwing was een veldkartering niet mogelijk.

De resultaten van de boringen zijn opgenomen in de Appendix II en Appendix III in de vorm van boorstaten en laagbeschrijvingen.

Figuur 4: Mantinge, Steendervalsweg 37: Foto van het plangebied, genomen vanaf boorpunt 14 in zuidoostelijke richting.

2.2 Resultaten veldwerk (KNA 4.2: VS02, VS03)

In het onderzoeksgebied zijn tien karterende boringen geplaatst (Figuur 3). De resultaten van het veldonderzoek van de karterende fase zijn als volgt:

Bodem

De top van de bodem in het onderzoeksgebied bestond uit een bouwvoor van 10 tot 40 centimeter dik. Deze was donkerbruingrijs, matig siltig, matig humeus en bestond uit matig fijn zand. In boringen 13 en 15 werd geen bouwvoor, maar direct een recent verstoorde laag waargenomen. In boringen 9, 10, 12, 16 en 17 werd onder de bouwvoor eveneens een recent verstoorde laag waargenomen. Deze verstoorde lagen waren (donker)bruin/-grijs of bruingeel van kleur en gevlekt. Ze waren matig siltig, bestonden uit matig fijn zand en bevatten afwisselend grind, roestvlekken, puinspikkels/-brokken en plastic. De verstoorde bodem reikte tot 20 á 90 centimeter onder maaiveld (respectievelijk boring 11 en 17). Boring 13 werd in deze laag na drie pogingen op 40 centimeter onder maaiveld gestaakt op ondoordringbaar puin. Onder de bouwvoor of verstoorde lagen werden B, BC of C-horizonten van het dekzand waargenomen. Deze lagen waren zwak siltig en bestonden uit matig fijn zand. Een B-horizont werd waargenomen in boringen 12 en 14. Deze was donkerbruin, 10 tot 20 centimeter dik en zwak humeus. De BC-horizont werd in boringen 8, 9, 11, 12 en 14 aangetroffen. Deze was lichtbruin of oranjegeel, bevatte afwisselend grind, roestvlekken en had een dikte van 5 tot 15 centimeter. Op boring 13 na werd in elke boring de gele C-horizont waargenomen. In boringen 10, 15, 16 en 17 was de bodem vermengd of verstoord tot in de C horizon. De top van de C-horizont bevond zich op 30 tot 90 centimeter onder het maaiveld. In boring 17 werd op 100 centimeter onder maaiveld keileem aangeboord. Dit was lichtgrijs, sterk zandig, matig grindig en bevatte roestvlekken.

Archeologie

Ondanks de hoge boordichtheid, de grote boordiameter en het zeven van de podzollagen zijn in geen van de boringen archeologische indicatoren waargenomen. Ook zijn er geen vondsten gedaan.

3. Conclusies en advies (KNA 4.2: VS07)

In opdracht van Provestion bv is een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen (IVO-O), karterende fase, uitgevoerd voor het plangebied Steendervalsweg 37, Mantinge, gemeente Midden-Drenthe, Provincie Drenthe. De aanleiding voor het onderzoek is de sloop van enkele schuren, de bouw van een nieuwe woning en de herinrichting van het terrein. De hiervoor benodigde ontgravingen vormen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden in het plangebied.

Het plangebied bevindt zich op een dekzandrug nabij het middeleeuwse dorp Mantinge. In de omgeving zijn podzolbodems, mesolithische vuursteenvondsten en enkele nieuwe-tijdse sporen bekend. Op historisch kaartmateriaal is het plangebied voor het eerst bebouwd in 1945.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Voor het plangebied geldt een hoge verwachting voor de periode steentijd – romeinse tijd. Voor de periode middeleeuwen – nieuwe tijd geldt een middelhoge verwachting.

Uit het verkennende booronderzoek bleek dat de bodem in een deel van het plangebied redelijk bewaard was gebleven. Ter plekke van boringen 3, 4 en 6 werd een (deels) intacte podzolbodem aangetroffen (Hooiveld & Rap 2025). Op basis van deze resultaten is voor een deel van het terrein karterend booronderzoek geadviseerd (Hooiveld & Rap 2025). Dit advies is goedgekeurd door de bevoegde overheid, de gemeente Midden-Drenthe. Binnen deze zone is het huidige karterende booronderzoek uitgevoerd (boringen 8 t/m 17). Om het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel te toetsen zijn binnen deze zone tien karterende boringen uitgevoerd.

Uit de resultaten van het karterend booronderzoek blijkt dat de bodem in de helft van het onderzoeksgebied verstoord is tot in de C-horizont. In boringen 12 en 14 is een B-horizont aanwezig en in boringen 8, 9, 11, 12 en 14 een BC-horizont. In geen van de boringen werden archeologische indicatoren of vondsten waargenomen.

Selectieadvies door R. Rap (senior KNA-archeoloog/-prospector)

In vijf van de tien boringen is een deels intacte podzolbodem aangetroffen in de vorm van B-en/of BC-horizonten. Deze boringen zijn dubbel gezet en gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 millimeter. Desondanks zijn er geen archeologische indicatoren of vondsten aangetroffen. De kans op een intacte archeologische vindplaats in het plangebied is daarom klein. De archeologische verwachting in het plangebied kan worden bijgesteld naar een lage verwachting. Wij adviseren om het plangebied wat betreft archeologie vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkelingen.

In alle gevallen blijft onverminderd van kracht dat indien bij toekomstig graafwerk archeologische vondsten of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hier direct melding van dient te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Midden-Drenthe.

Reactie bevoegde overheid

Namens de bevoegde overheid, de gemeente Midden-Drenthe, heeft de heer [REDACTED] op maandag 30 juni 2025 kennisgegeven de rapportage goed te keuren en bovenstaand selectie-advies over te nemen.

Literatuurlijst

Bosch, J.H.A. 2008. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1*. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.

Hooiveld, R. & R. Rap. 2025. *Mantinge, Steendervalsweg 37 (Gemeente Midden-Drenthe, Dr.) Een Archeologisch Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O), verkennende fase*. Steekproefrapport 2025-01/10. De Steekproef bv, Zuidhorn.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.2. www.SIKB.nl. 2022. Centraal College van Deskundigen Archeologie.

Publieke Dienstverlening Op de Kaart, www.pdok.nl

Lijst van figuren en tabellen

figuren

1. Topografische kaart plangebied
2. Advieskaart verkennend booronderzoek
3. Boorpuntenkaart
4. Foto plangebied

tabellen

1. Archeologisch verwachtingsmodel

Appendix I: Archeologische periodes

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd vroeg:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd midden:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd laat:	1.850 - heden
pleistoceen:	2,5 miljoen - 11.700 BP		
elsterien	465.000 - 418.000 BP		
saalien	238.000 - 126.000 BP		
weichselien	116.000 - 11.700 BP		
holoceen:	11.700 - heden		
vC	= voor Christus		
nC	= na Christus		
BP	= before present; present = 1950		

Algemeen

Steentijd (tot 2000 vC)

De steentijd is opgedeeld in het paleolithicum, mesolithicum en neolithicum. Het paleolithicum (oude steentijd) wordt vooral gekenmerkt door de ijstijden. Na het laatpaleolithicum verbetert het klimaat. Vindplaatsen uit het late paleolithicum zijn vooral te herkennen aan concentraties vondstmateriaal (bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskool) met weinig en moeilijk te herkennen grondsporen zoals kuilen, paalgaten en houtskoolconcentraties die mogelijk wijzen op haardplaatsen.

Vondsten uit het mesolithicum of midden steentijd, gekenmerkt door sporen en vondsten van rondtrekkende jagers en verzamelaars, bestaan voornamelijk uit bewerkt vuursteen, verbrande hazelnootdoppen en houtskoolfragmenten. Mesolithische grondsporen zijn vooral oppervlakte-haarden en haardkuilen. In een natte omgeving kunnen ook werktuigen van gewei of hout bewaard zijn gebleven. Voorbeelden hiervan zijn geweeibijlen, bogen, visfukken, etc.

In het neolithicum (nieuwe steentijd) werden dieren gehouden en in het neolithicum werd eveneens akkerbouw bedreven. Grondsporen uit deze periode kunnen bestaan uit paalgaten van bijvoorbeeld boerderijen, resten van beschoeiingen, greppels, (afval)kuilen en haardplaatsen. Aardewerk komt in deze tijd voor, evenals bewerkt (vuur)steen en geslepen bijlen.

Metaaltijden (2000-12 vC)

In de bronstijd en ijzertijd kwam bemesting en wisselbouw binnen de akkerbouw voor.

Sporen uit de bronstijd en ijzertijd kunnen bestaan uit kuilen, paalgaten van boerderij-plattegronden, bijgebouwen of spiekers, waterkuilen of -putten, erf- of akkerafscheidingen en sporen van akkerbewerking zoals de kruislings getrokken voren van een eergetouw. Houtskool kan duiden op de aanwezigheid van haarden voor voedselbereiding of het bakken van aardewerk. Ook kunnen er restanten gevonden worden die duiden op metaalbewerking, zoals stukken ovenwand, brons- of ijzerslakken, sintels, mallen, smeltkroezen, metaal bedoeld voor omsmelten, etc.

Vondsten kunnen verder bestaan uit bijvoorbeeld metalen voorwerpen of voorwerpen van aardewerk zoals vaatwerk, maar ook slingerkogels, rammelaars, spinklosjes en weefgewichten.

Romeinse tijd (12 vC-450 nC)

In de romeinse tijd vormde de Rijn de noordelijke grens van het romeinse rijk. Langs deze grens, de *limes*, werden grensposten, nederzettingen en wegen gebouwd. In het noorden van Nederland zijn ook romeinse vondsten gedaan, maar dit zijn voornamelijk losse vondsten als romeinse munten, mantelspelden en scherven romeins aardewerk.

Middeleeuwen en nieuwe tijd (450 nC-heden)

Na een afname in de bevolkingsdichtheid aan het einde van de romeinse tijd en de periode erna, steeg deze weer in het begin van de middeleeuwen. Vondsten uit de middeleeuwen en later bestaan voornamelijk uit scherven aardewerk, waaronder importaardewerk, munten en metalen voorwerpen (zoals mantelspelden, spijkers), resten van aardewerkproductie, metaalbewerking, wolbewerking etc. Belangrijke gebouwen (bijvoorbeeld kerken en borgen) werden van baksteen / kloostermoppen gebouwd.

Appendix II Mantinge, Steendervalsweg 37 - Boorbeschrijvingen

08

X-coördinaat (m) : 237220
Y-coördinaat (m) : 535241
Maaiveld (cm) : 1654

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 40	zand matig siltig, matig humeus, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor
40 - 45	zand matig siltig, licht-bruin, Zand: matig fijn, BC-horizont, dekzand
45 - 75	zand matig siltig, geel, Zand: matig fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, dekzand

09

X-coördinaat (m) : 237207
Y-coördinaat (m) : 535258
Maaiveld (cm) : 1637

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 25	zand matig siltig, matig humeus, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor
25 - 45	zand matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, basis scherp, vergraven, Opm.: gevlekt
45 - 60	zand matig siltig, licht-bruin, Zand: matig fijn, BC-horizont, dekzand
60 - 90	zand matig siltig, geel, Zand: matig fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, dekzand

10

X-coördinaat (m) : 237216
Y-coördinaat (m) : 535277
Maaiveld (cm) : 1659

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 10	zand matig siltig, matig humeus, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor
10 - 50	zand matig siltig, matig grindig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, basis scherp, vergraven, Opm.: puinspikkels
50 - 80	zand matig siltig, geel, Zand: matig fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, dekzand

11

X-coördinaat (m) : 237239
Y-coördinaat (m) : 535279
Maaiveld (cm) : 1636

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 20	zand matig siltig, matig humeus, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor
20 - 30	zand matig siltig, oranje-geel, Zand: matig fijn, spoor roestvlekken, BC-horizont, dekzand
30 - 60	zand matig siltig, geel, Zand: matig fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, dekzand

12

X-coördinaat (m) : 237226
Y-coördinaat (m) : 535296
Maaiveld (cm) : 1618

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 20	zand matig siltig, matig humeus, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor
20 - 50	zand matig siltig, bruin, Zand: matig fijn, basis scherp, vergraven, Opm.: gevlekt met brokken E-horizont
50 - 70	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin, Zand: matig fijn, B-horizont, dekzand
70 - 85	zand matig siltig, licht-bruin, Zand: matig fijn, BC-horizont, dekzand

Appendix II Mantinge, Steendervalsweg 37 - Boorbeschrijvingen

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
85 - 115	zand matig siltig, geel, Zand: matig fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, dekzand

13

X-coördinaat (m) : 237203
Y-coördinaat (m) : 535294
Maaiveld (cm) : 1647

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 40	zand matig siltig, matig grindig, bruin, Zand: matig fijn, vergraven, Opm.: gevlekt, puinbrokken, gestuit op ondoordringbaar puin na 3 pogingen

14

X-coördinaat (m) : 237190
Y-coördinaat (m) : 535310
Maaiveld (cm) : 1635

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 35	zand matig siltig, matig humeus, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: puinspikkels
35 - 45	zand matig siltig, zwak humeus, donker-bruin, Zand: matig fijn, B-horizont, dekzand
45 - 55	zand matig siltig, zwak grindig, licht-bruin, Zand: matig fijn, BC-horizont, dekzand
55 - 85	zand matig siltig, zwak grindig, geel, Zand: matig fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, dekzand

15

X-coördinaat (m) : 237213
Y-coördinaat (m) : 535313
Maaiveld (cm) : 1638

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 40	zand matig siltig, matig grindig, bruin, Zand: matig fijn, vergraven, Opm.: gevlekt, puinbrokken
40 - 70	zand matig siltig, geel, Zand: matig fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, dekzand

16

X-coördinaat (m) : 237199
Y-coördinaat (m) : 535329
Maaiveld (cm) : 1625

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 35	zand matig siltig, matig humeus, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor
35 - 50	zand matig siltig, bruin-geel, Zand: matig fijn, spoor roestvlekken, vergraven, Opm.: gevlekt
50 - 80	zand matig siltig, geel, Zand: matig fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, dekzand

17

X-coördinaat (m) : 237222
Y-coördinaat (m) : 535332
Maaiveld (cm) : 1628

Lithologie

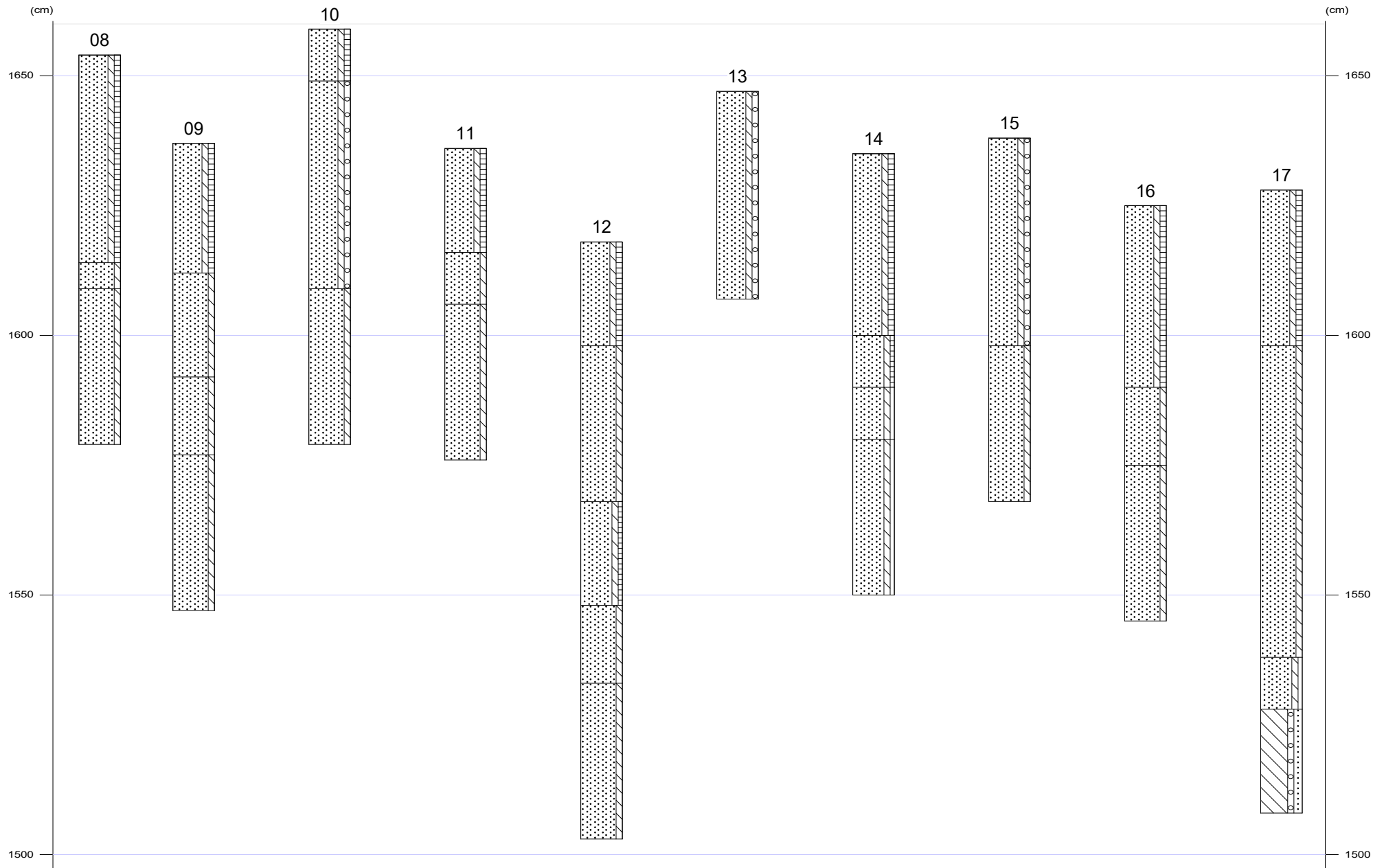
Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 30	zand matig siltig, matig humeus, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor
30 - 90	zand matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, basis scherp, vergraven, Opm.: gevlekt, plastic
90 - 100	zand matig siltig, zwak grindig, licht-geel, Zand: matig fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, dekzand

2 / 3

Appendix II Mantinge, Steendervalsweg 37 - Boorbeschrijvingen

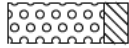
Diepte (cm)		Omschrijving	
		Grondsoort	
100 - 120	leem	sterk zandig, matig grindig, licht-grijs, spoor roestvlekken, C-horizont, keileem	

Appendix III Mantinge, Steendervalsweg 37 - Boorstaten

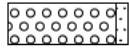

Legenda (conform NEN 5104)

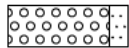
grind

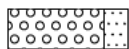
Grind, siltig

Grind, zwak zandig

Grind, matig zandig

Grind, sterk zandig

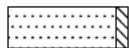

Grind, uiterst zandig

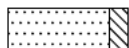
zand

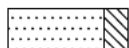
Zand, kleiig

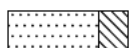
Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

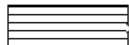

Zand, sterk siltig

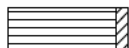

Zand, uiterst siltig

veen

Veen, mineraalarm

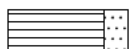
Veen, zwak kleiig

Veen, sterk kleiig

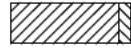

Veen, zwak zandig

Veen, sterk zandig

klei

Klei, zwak siltig

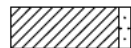
Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

Klei, sterk zandig

leem

Leem, zwak zandig

Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig